

си опияненъ отъ възторгъ срѣдъ скласилитѣ ниви, але никога не можеше да изпита силата на това непознато чувство. Тогава нему се струваше, че това е едно присадено чувство, навѣяно отъ преклонна възраст . . . Ала сега, следъ ония страдания въ походи и битки; следъ като се почувствува пленникъ, отдалеченъ кой знае до кога отъ бащинъ кжтъ — той изпита едно умиление къмъ земята, гдето е израстналъ; почувствува една сила, че го влѣче къмъ полето, гдето бащини ниви шумятъ . . . Изживѣ за мигъ обаянието на ведри утрени надъ избуели ния; луннитѣ нощи съ тъмно-синето небе, извило кубе надъ майка Добруджа; жът-ва . . . по харманъ . . . гроздоберъ — и душата му се потопа въ омиление . . . Следъ като видѣ по бранни полета, колко неочаквано се умира, колко жестокъ и свирепъ е човѣкъ въ време на бой, колко суетенъ е живота! . . . когато се смисли, колко грижи се полагатъ да бжде отхраненъ човѣкъ и колко малко се прави да бжде заварденъ той — войната, макаръ и не съ хищнически цели, потърси душата му и за пръвъ пжтъ изпита: колко е смисленъ и хубавъ живота въ родно село! Колко сж мили блѣновецѣ на негова баща; колко много тишина и съзерцание има въ живота на село! И въ душа му се възмогна желанието да бжде тамъ при двата габара . . . при нивитѣ, гдето всичко е миръ, надежди и очарование.

. . . Какво направи науката, за да предотврати войната? — размишляваше той. Какво направи цивилизована Европа, за да застави тиранина да престане съ своята жажда за жертви и власть? Мигъръ трѣба много умъ да се разбере справедливото искане на единъ малъкъ и слабъ народъ? Нима трѣба голѣма мисль да се разбере човѣшкото и доброто дѣло? Какво би струвало на Франция, Англия, Германия, Русия да се намѣсятъ и да не допустнатъ проливането на ненуждна кръвь? . . . Много и много въпроси се издигаха въ